

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VI. An sit poßibilis forma physicè expellens peccata venialia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

VIII.
Duo sunt
Sacramen-
talium ge-
nera.

Quo ad secundum de Sacramentalibus, notandum illa esse in duplici differentiâ; quædam enim, quæ maximè propriè dicuntur Sacramentalia, quia ab Ecclesiâ in Sacramentorum administratione adhiberi solent, ut Exorcismus, unctio in vertice, &c. habent verum aliquem effectum, ut notat Sanctus Thomas tertîa parte, quæstione septuagesimâ primâ, articulo tertio, nam per Exorcismum in Baptismo adhiberi solitum pellitur, inquit, potestas dæmonis, aperiuntur aures Catechumeni ad audiendum Evangelium, &c. Unde etiam, ut ait Sanctus Augustinus: *Exsufflantur & exorcizantur parvuli, ut pellatur ab iis dæmonis potestas inimica.* Aliæ verò etiam Ecclesiæ ceremoniæ vocantur Sacramentalia, licet non semper, aut non solum in Sacramentorum usu adhiberi soleant, ut oratio Dominica, confessio generalis, quæ in Missâ adhiberi solet, benedictio Episcopalis, unctio pectoris, aqua benedicta, panis benedictus, unctioes quædam, oratio in Ecclesiâ consecrata, eleemosyna.

IX.
Prædicta
Sacramen-
talium quin-
que effectus
fortiuntur.

Hæc & præcedentia, licet gratiam non conferant, quinque tamen præcipuè effectus, non omnia omnes, sed singula singulos aut plures fortiuntur. Primus effectus est remissio peccati venialis: secundus excitatio motus alicujus pii: tertius remissio peenæ temporalis: quartus repressio dæmonis: quintus operatio sanitatis. Difficultas autem in præsentem solum procedit de primo effectû, & quærimus utrùm illa ex his Sacramentalibus, præcipuè aqua benedicta, cui præ cæteris tribui hic effectus solet, remittat immediatè peccata venialia, an tantum excitando motum aliquem pium, ad hunc effectum conducentem?

X.
Probabile
videtur hæc
Sacramen-
talium, præci-
puè aquam
benedictam,
habere vim
tollendi pec-
cata venia-
lia.

Dico itaque secundò: Mihi hæc in re probabile videtur, quod docet Bellarminus lib. secundo de Sacramentis in genere, Valentia, Sotus, Henriquez, & alii, Sacramentalia, saltem aliqua, in primis verò aquam benedictam, ex precibus Ecclesiæ in eorum benedictione adhiberi solitis, habere vim, saltem per modum impetrationis (id est non certâ lege, & infallibiliter, sicut nec infallibiliter Exorcismi Ecclesiæ habent, ut dæmonem expellant) ad remittenda peccata venialia. Probatur primò ex Alexandro primo, capite Aquam de consecratione, ubi sic habet: *Aqua sale aspersa divinis precibus sacra, populum sanctificat & mundat: & paulò post: Sal divinis precibus sacratu conquinatos sanctificat, mundat, purgat, &c.* qui modi loquendi plus innuere solent quàm piorum motuum excitationem. Item Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 5. dicit multis aliis modis, quàm per Sacramentum Pœnitentiæ tolli peccata venialia, ubi loquitur de remediis ordinariis & immediatis, nam multa alia remedia mediata suppetunt in Ecclesiâ pro remissione mortalium.

XI.
Probabile
nihilominus
est, pium a-
liquem mo-
tum hic sal-
tem conco-
mitanter
requiri.

Probabile tamen est, saltem concomitanter requiri pium aliquem motum ad hoc, ut Sacramentalia hunc effectum operentur, qualis est actualis reverentia in Deum, aut aliud hujusmodi, & quod aliqua saltem peccatorum retractatio præcesserit, per quod salvatur nunquam remitti veniale peccatum sine aliqua gratiæ infusione: minor tamen dispositio cum his Sacramentalibus sufficere ad venialium remissionem, quàm sine illis, quo modo explicari potest Sanctus Thomas hic, quæst. 87. art. tertio, dum dicit Sacramentalia, peccata remittere excitando bonum aliquem motum.

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

Dices: Non habet Ecclesia auctoritatem remittendi peccata venialia immediatè; ergo non potest instituire hujusmodi remedia, quibus illa tollat. Contra, quare non æquè per modum impetrationis poterit Ecclesia obtinere immediatè remissionem peccati alicujus venialis, ac infusionem immediatam pium alicujus motus; certè major videtur ratio alterius quàm hujus, cum orationes Ecclesiæ in illarum rerum benedictionibus eò videantur tendere, & diriguntur enim ad Deum, ut per res illas consecratas dignetur homines mundare, sanctificare, &c. quæ directè & propriè sonant fordium ablationem.

XII.
Nulla appa-
ret ratio,
cur non agn-
pessit Eccla-
sia institu-
re remedia
ad tollenda
peccata ven-
ialia, at-
que ad infu-
sionem alic-
ujus pii
motus.

SECTIO SEXTA.

An sit possibilis forma physicè expellens peccata venialia.

Hæc quæstio procedit in illâ suppositione, quod scilicet dari possit forma physica habens repugnantiam cum mortali, qualem multi statuunt gratiam habitualem & unionem hypostaticam respectu peccati mortalis: quo in præsentem admisso, quærimus, an dari possit forma aliqua physica, quæ talem habeat oppositionem cum uno vel omnibus venialibus, qualem gratia & unio hypostatica in hac sententia habent cum mortalibus.

I.
Supponit
quæstio pos-
sibile esse
formam phy-
sicam repug-
nantem for-
mæ mortali.

Dico primò: De facto dantur formæ aliquæ physicè impossibiles cum omni peccato veniali. Probatur: In primis enim unio hypostatica nullum secum patitur, non mortale tantum, sed nec veniale peccatum, cum sit sanctitas perfectissima, & quæ major excogitari rationabiliter non possit. Deinde idem docent Theologi de visione beatificâ, quam ita sanctificare asserunt, ut nullam secum maculam, etiam levem patiatur, quod etiam dicitur de amore Dei in patriâ.

II.
Unio hypo-
statica cum
omni pecca-
to veniali
est physicè
impossibi-
lis.

Dico secundò: Non implicat forma aliqua, seu qualitas, quæ animam informando petat destructionem unius peccati venialis, & non alterius, saltem specie distincti, quæ pugnet cum mendacio levi exempli gratiâ, & non cum vanâ gloriâ, ita recentiores aliqui, & in particulari P. Herice primâ parte, disp. 17. cap. secundo, hoc tribuens actioni diversæ, quæ gratiâ producitur, unde ait eandem numero gratiam aliâ & aliâ actione productam, habere oppositionem cum uno peccato veniali, non alio, non quidem ratione termini producti; hic enim idem numero esse potest, nempe eadem gratia, sed ratione principii, Dei scilicet volentis hoc peccatum remittere, non aliud specie distinctum; ac proinde voluntas Dei remittendi unum peccatum est specie, saltem virtualiter, diversa à voluntate remittendi aliud; cum itaque, inquit ipse, juxta communem Philosophorum doctrinam actio respiciat & terminum, quem producit, & principium, à quo procedit, ad variationem specificam actionis sufficit variatio specifica vel unius vel alterius, cum ad utrumque referatur essentialiter.

III.
Non repug-
nat forma,
quæ infor-
mando ani-
mam, unius
peccati ven-
ialis des-
tructionem
petat, non
alterius.

Hoc ulterius mihi videtur explicari posse secundum communem sententiam Philosophorum, qui actionem qua producitur ubicatio Leodien-
sis exempli gratiâ, dicunt essentialiter esse affixam Leodio, & habere essentialem oppositionem cum

IV.
Hoc non in-
eodem ex-
plicari potest
per actionem
productivâ
ubicationis.

cum omni aliâ ubicatione, fortiriq̃ eandem omnino naturam cum suo termino, cui essentialiter affigitur; cum ergo actio, quæ hæc & nunc producitur gratia, non minorem habeat connexionem cum suo principio formali, nempe voluntate remittendi peccatum hoc veniale, quam productio ubicationis cum ubicatione, non minorem etiam oppositionem habebit cum veniali peccato, quam voluntas illa habet, quæ, ut constat, essentialiter ei opponitur. Unde in hoc differt à gratiâ quam producit; hæc enim stare posset cum peccato illo veniali, actio verò minime, non magis quam talis Dei volitio.

V. *Ostenditur dari posse actionem realiter distinctam respectu diversæ virtualis voluntatis divina.*

Quod verò ratione diversæ virtualis volitionis divinæ seu principii formalis, possit dari diversa actio eam essentialiter respiciens, inde probabiliter suadet; multæ enim dantur creaturæ specie distinctæ, quæ peculiariter sunt participationes diversorum attributorum Dei, & inde speciem videntur desumere, cum tamen attributa Dei non distinguantur nisi ratione, & ad summum secundum quandam virtualitatem: unde à fortiore actio poterit hoc modo per diversam virtualem volitionem distingui, cum respicientia modorum sit omnium strictissima. Deinde juxta probabiliorum opinionem, quæ statuit præcisiones objectivas in rebus respectu intellectus, possunt dari actus specie distincti respectu ejusdem realis entitatis: sic actus quo quis præcisivè concipit animal, specie distinguitur ab actu quo concipitur rationale, licet animal & rationale realiter non distinguantur.

VI. *Non implicat forma absoluta, quæ opponitur uni peccato veniali non alii specie distincto.*

Hæc sententia sic explicata est probabilis: dico tamen mihi non videri implicare formam etiam aliquam absolutam, quæ uni peccato veniali opponatur, non alii specie distincto, illudque à subjecto expellat. Ratio est primò: Si namque res aliqua modalis habere possit hanc oppositionem, quidni etiam res absoluta. Deinde nulla apparet hujus rei implicancia, nec ullum sequitur inconveniens ex eo quod hujusmodi forma sit possibilis, ergo, &c.

VII. *Dari etiam potest forma habens oppositionem cum uno peccato veniali non alio ejusdem speciei.*

Dico tertio: Videri etiam mihi probabilius, non implicare formam aliquam, vel modalem, vel absolutam, quæ oppositionem habeat cum uno peccato veniali non alio ejusdem speciei, ut cum hoc mendacio levi, non illo. Quoad modalem hoc tenet P. Herice citatus, quia eodem modo hæc procedit de actione productivâ gratiæ ex volitione Dei expellendi hoc peccatum veniale, & cras expellendi aliud simile, numero tantum distinctum; sicut enim volitiones specie distinctæ sunt principia actionum specie distinctarum, à quibus essentialiter respiciuntur, ita volitiones numero distinctæ erunt principia actionum numero distinctarum, quæ eandem ac volitiones à quibus procedunt, cum peccatis venialibus numero distinctis oppositionem habebunt. Quoad formam verò absolutam, eodem modo probanda est conclusio, sicut priorem proximè probavimus.

VIII. *Obicit. Ergo non potest quis postea simile peccatum veniale committere.*

Dices: Hinc sequi hoc inconveniens, nempe quod vel non possit quis postea committere tale peccatum, vel deperdere aliquid sanctitatis internæ per peccatum veniale, quorum tamen neutrum dici debet. Respondetur primò: Aliud esse utrum sit possibilis ejusmodi qualitas, aliud utrum de facto detur; illa enim quam posuimus conclusione præcedente oppositam tali speciei peccatorum venialium, licet sit possibilis, de facto tamen non datur. Respondetur tamen secundo: quod hoc argumentum nil obstat, quo minus

detur de facto illa qualitas, neutrum enim inconveniens sequitur, solum namque opponitur huic numero peccato, cum autem aliunde sit determinatus homo ad non eliciendum amplius eundem numero actum semel destructum, nempe vel à naturâ ipsius actus, vel à circumstantiis, vel Causâ primâ, nullum hinc oritur incommodum.

Hæc verò qualitas, si à gratiâ distinguatur, supponit gratiam habitualement in animâ, ita ut nisi illâ præsuppositâ connaturaliter infundi non possit: nec quoad hoc, est major difficultas, quam de condonatione extrinsecâ peccati venialis, quam dicunt omnes concedi connaturaliter non posse, nisi homini qui caret peccato gravi, ut supra vidimus, Sectione primâ. Deinde per se & solitariè sumpta illa qualitas, licet sit quid supernaturale, non tamen est sanctitas, sed ad summum affectu quadam, & modificatio sanctitatis præcedentis; illa enim sola forma est sanctitas, quæ pugnat cum peccato mortali, non autem quæ cum solo veniali; sicut enim solum mortale peccatum est mors animæ, ita illa sola forma, quæ illum expellit, est illius vita, non quæ expellit veniale.

IX. *Hæc qualitas supponit gratiam habitualement.*

Dico quarto: Videri mihi probabile, possibilem esse gratiam habitualement, quæ ex naturâ suâ habeat oppositionem non cum mortali tantum peccato, sed venialibus, ita ut hæc numero gratia opponatur mortalibus omnibus, & huic veniali, illa mortalibus & alteri veniali, & sic de cæteris, sicque hæc gratia in se identificatas habebit perfectiones & gratiæ habituales, quæ merè opponeretur peccatis mortalibus, & illius qualitatis quæ soli huic vel illi veniali, sicut qui non distinguunt gratiam à Charitate, dicunt eam infere habere identificatas perfectiones utriusque qualitatis, & in quantum tollit peccata mortalia, & dat jus ad gloriam, esse gratiam, in quantum est principium effectivum actuum amoris Dei, esse Charitatem. Inter illam ergo gratiam habitualement, quæ solum repugnat mortalibus peccatis, & hanc quæ repugnat etiam venialibus, vel omnibus, vel uni alicui erit substantialis diversitas, esto in intentione graduum sint æquales, sicut & ejusmodi diversitas reperitur inter gratiam, quæ omnibus mortalibus & huic veniali repugnat, & inter aliam, quæ mortalibus & alteri opponitur.

X. *Possibile est gratiam habitualement, quæ habeat oppositionem cum uno peccato veniali, non cum alio.*

Quod autem hæc inæqualitas substantialis in qualitatibus, ubi in gradibus intentionis est æqualitas, non sit nova in scholis probatur: in primis enim aliqui id affirmant de luce corporum cælestium & sublunarium, qui proinde dicunt Solem sive per suam substantiam, sive per lucem producat locum in rebus sublunariis, esse aliquo modo causam heterogeneam & æquivocam illius. Idem alii affirmant de intellectu & voluntate & aliis potentiis Angelorum, si ab ipsorum substantiâ distinguantur, & plurimi de speciebus quæ iis in primâ creatione infusæ sunt, nempe non solum intensiores uni infundi, quam alteri, sed & substantialiter diversas. Tandem in visionibus beatificis, & consequenter in lumine gloriæ, quod est earum principium, ejusmodi differentiam statuunt plurimi, & nonnulli etiam in gratiâ habituali, quam sententiam præter alios tenet Cardinalis Lugo disp. sextâ de Incarnatione, sect. secundâ, num. quadagesimo sexto, qui proinde dicit diversis actibus virtutis in intentione æqualibus, & solum quoad perfectionem, substantialem diversis, non intensiorem, sed substantialiter perfectiorem gratiam, & consequenter gloriam

XI. *Declaratur quod ratio dicitur substantialis inæqualitas in qualitatibus intentione æqualibus.*

SECTIO SEPTIMA.

Vtrum peccata venialia de facto tollantur per formam inherentem.

gloriam deberi, sicque duos homines quæquales sunt quoad numerum graduum in gratiâ, posse tamen habere gratiam inæqualem, & unum excellentius præmium altero, quia habet præmium substantialiter perfectius, quidni ergo & dari poterit gratia habitualis, quæ ex individuali suâ ratione peculiarem dicat repugnantiam cum veniali aliquo peccato, imo & cum uno, & non cum alio.

XII. Dices, omnino repugnare videtur ut detur forma, quæ pugnet cum maculâ unius venialis, & non alterius, mendacio levi exempli gratiâ, quod hodie committitur, non quod cras, licet priori sit simile; cum enim hæ maculæ sint morales, non physicæ, non apparet quomodo possit forma aliqua uni repugnare non alteri.

XIII. Respondetur negando antecedens: Esto enim hæ maculæ sint morales, est tamen aliqua inter illas diversitas: unde quando peccata hæc existebant à parte rei, res aliquæ etiam physicæ ad unum terminari poterant, quæ non poterant terminari ad aliud, ut actio, ubicatio, duratio, &c. imo & visio intuitiva, & relatio in sententiâ eam à fundamento & termino distinguente. Deinde, sicut sufficiens diversitas inter ea reperitur, ut possit condonatio Dei extrinseca ad unum terminari, non ad aliud, quidni etiam ut unum & non aliud pellatur per formam intrinsecam: certè si admittatur, quod admittunt adversarii, formam physicam posse physicè pugnare cum morali, nulla apparet ratio, cur non possit cum unâ re morali pugnare non cum aliâ, sed cum illâ stare in eodem subiecto.

XIV. Dices secundò: Si possit dari qualitas repugnans uni veniali non alteri, ergo & unus gradus calor si non alteri, sed illum patietur secum in eodem subiecto. Respondetur, nullam hæc esse paritatem; quotidianâ enim experientiâ videmus esse simul plura peccata venialia, & unum posse tolli sine aliis, & consequenter cum sit finis aliquis cur unum veniale tollatur sine aliis, ita & cur sit possibilis forma aliqua, per quam hoc modo tollantur: at verò nunquam videmus duos octavos gradus calor, aut alterius qualitatis esse simul in eodem subiecto, nec posse tolli unum ejusmodi gradum sine alio, unde nullus est finis cur detur aliqua qualitas ordinata ex naturâ suâ ad unum octavum gradum expellendum, non alium.

XV. Ratio autem hujus ulterius est, quia subiectum tantum est capax octo graduum, & consequenter si inducatur primus gradus contrariae qualitatis, octavus hujus debet perire; imo omnis octavus, alioqui essent simul novem gradus in subiecto. Quod si in aliâ serie rerum essent possibilis alia qualitatibus & dispositionum temperamenta, non video cur dari etiam ibi non possent qualitates, quæ his numero opponerentur non illis, si sit aliquis finis in naturâ, qui tamen ægrè potest excogitari, cum nihilominus in nostro casu sit finis; sicut enim non negabunt adversarii esse possibilem qualitatem repugnantem omnibus venialibus, quia est finis cur omnia simul tollantur, ita eum sit finis cur unum tollatur sine alio, est etiam finis cur sit possibilis qualitas, per quam hoc fiat intrinsecè, æquè ac aliquid per quod fiat extrinsecè.

HOc est, Utrum vel gratia habitualis, vel alia forma animæ inherens ad tollendum peccatum veniale sit necessaria, ita ut nisi ejusmodi formâ positâ, nec tollatur de facto peccatum veniale, nec tolli possit.

I. Prima conclusio: Nunquam in Sacramento remittitur peccatum veniale sine infusione gratiæ, saltem concomitanter se habente: ita omnes communiter. Ratio videtur clara, nam vel qui accedit ad Sacramentum per quod remittitur veniale peccatum, est justus vel non, si non, ergo cum veniale remitti requæat sine mortali, neque hoc sine infusione gratiæ, sequitur nec veniale sine eâ remitti: si primam, ergo recipit augmentum gratiæ; Sacramenta enim cum instar agentium naturalium sint, semper dant gratiam ubi non reperiunt obicem, ergo nunquam in Sacramento remittitur veniale peccatum sine infusione gratiæ.

II. Secunda conclusio: Probabilius etiam videtur, neque extra Sacramentum in hac vitâ remitti venialia sine infusione gratiæ. Ratio est similis præcedenti: Vel enim remittuntur simul cum mortali per contritionem, vel homini justo per attritionem & alios actus virtutum, sine quibus nec per Sacramentalia remittuntur, ut diximus: si primum, ergo infunditur prima gratia, si secundum, illius augmentum, cum omnia opera supernaturalia hominis justî sint augmenti gratiæ meritoria, ergo.

III. Tertia conclusio: Gratia habitualis, nec in primâ infusione, nec augmento est causa formalis expellens peccatum veniale habituale: ita Suarez hic, disp. undecimâ, sect. secundâ, & lib. septimo de gratiâ, cap. vigesimo quarto, Coninck disp. primâ, dub. sexto, & alii plurimi contra Vasquez primâ secundæ, disp. 207. cap. quarto, Turrianum de justificatione, disp. undecimâ, & paucos alios. Sermo est de gratiâ habituali, quæ præcisè dat jus ad visionem beatificam tanquam semen gloriæ, & ex conceptu suo merè sanctificat, & consequenter expellit peccata omnia mortalia: utrum enim dari possit aliqua gratia, quæ præter hunc conceptum dandi jus ad gloriam, peculiariter etiam opponatur venialibus, vel omnibus, vel aliquibus, videbimus sectione sequente. Probatum itaque conclusio; una etenim res non expellit aliam per modum formæ inherens, nisi in quantum habet oppositionem & repugnantiam cum illâ, sed gratia, in quacumque etiam intentione nullam habet cum peccato veniali oppositionem, quod patet, nam justus habens gratiam, etiam intensissimam, peccare potest venialiter, nihil deperdendo ex gratiâ habituali, ergo gratia habitualis non habet repugnantiam cum peccato veniali, nec ei tanquam forma formæ opponitur.

IV. Nec satisfacit si dicas cum Vasquez citato, hoc solum probare gratiam secundum se non opponi peccato veniali, quo tamen non obstante opponi potest ut confertur ex intentione Dei, tollendi peccatum illud veniale. Sed contra: Nam ut optimè Suarez capite illo vigesimo quarto, hoc perinde est ac si quis diceret intentionem,

I. Status quaestiois proponitur.

II. Peccatum veniale in Sacramento nunquam remittitur sine infusione gratiæ.

III. Verisimilius etiam est, peccata venialia extra Sacramentum in hac vitâ nunquam sine infusione gratiæ remitti.

IV. Gratia tamen habitualis non est causa formalis expellens peccatum veniale habituale.

IV. Dicitur: Gratia ut confertur ex tali intentione opponitur peccato veniali.